

KESKKONNAAMET

Vahenurme looduskaitseala kaitsekorralduskava 2014-2023

Sisukord	
Sissejuhatus.....	3
1. Üldandmed.....	4
1.1. Ala iseloomustus.....	4
1.2. Maakasutus.....	5
1.3. Huvigrupid.....	6
1.4. Kaitsekord.....	7
1.5. Uuritus.....	8
1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud.....	8
1.5.2. Riiklik seire.....	8
1.5.3. Inventuuride ja uuringute vajadus.....	8
2. Väärtused ja kaitse-eesmärgid.....	9
2.1. Elustik.....	9
2.1.1. Taimestik.....	9
2.1.2. Loomastik.....	10
2.2. Kooslused.....	11
2.2.1. Poollooduslikud kooslused.....	13
2.2.2. Sood.....	14
2.2.3. Metsad.....	15
3. Ala ja selle väärtuste tutvustamine ning külastuskorraldus.....	17
4. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused ja eelarve.....	18
4.1. Inventuurid, seired, uuringud.....	18
4.2. Hooldamine, taastamine ja ohjamine.....	18
4.2.1. Hooldamine.....	18
4.2.2. Taastamine.....	18
4.2.3. Ulukite söötmiskoha likvideerimine.....	18
4.3. Taristu.....	18
4.4. Kavad, plaanid, eeskirjad.....	19
4.3.1. Kaitsekorralduskava vahehindamine ja uuendamine.....	19
4.3.2. Kaitse-eeskirja muutmine.....	19
4.5. Eelarve.....	20
5. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine.....	21
LISAD.....	23
Lisa 1. Vahenurme looduskaitseala kaitse-eeskiri.....	24
Lisa 2. Natura standardandmebaasi elupaigaandmestiku muutmise ettepanek.....	27
Lisa 3. Eesmärgiks olevate kaitseväärtuste koondtabel.....	29
Lisa 4. Vahenurme looduskaitseala tsoneering ja piiride muutmise ettepanekud.....	30
Lisa 5. Vahenurme looduskaitseala elupaigatüüpide teemakaart.....	31
Lisa 6. Hooldamise, taastamise ja ohjamise tegevused Vahenurme looduskaitsealal.....	32
Lisa 7. Kaitsekorralduskava kaasamiskoosoleku memo.....	33

Sissejuhatus

Vastavalt looduskaitseaduse § 25 on kaitsekorralduskava hoiualade ja kaitsealade alapõhise kaitse korraldamise aluseks.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Käesoleva Vahenurme looduskaitseala kaitsekorralduskava (edaspidi *KKK*) eesmärk on:

- anda lühike ülevaade kaitstavast alast (edaspidi ala)- selle kaitsekorrast, kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidavast riiklikust seirest;
- analüüsida ala eesmärke ning anda hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga vm väärtuse seisundile;
- arvestades alale seatud eesmärke määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest teguritest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- määrata põhiväärtuste säilimisele, taastamisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha, ulatuse kirjelduse ja orienteeruva maksumusega;
- luua alusdokument kaitseala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

Kaitsekorralduskava koostamise algatamisest teavitamiseks viidi Vahenurmes 2. juulil 2008. läbi nõupidamine, millel osalesid lisaks Looduskaitse Keskuse Pärnu-Viljandi regioonile ja Pärandkoosluste Kaitse Ühingule ka Pärnumaa Keskkonnateenistus, Halinga Vallavalitsus, Vahenurme külaselts, Halinga jahiselts ja kõige olulisem maahooldaja (lisa 8). Ürituse jätkuna käidi 21.07.2008. samade huvigruppidega ka objektil.

Kava koostas Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni kaitse planeerimise spetsialist Marja-Liisa Meriste (tel: 5300 7063, e-mail Marja-Liisa.Meriste@keskkonnaamet.ee).

1. Üldandmed

1.1. Ala iseloomustus

Vahenurme looduskaitseala edaspidi (LKA) asub Pärnu maakonnas, Halinga vallas, Vahenurme asula keskusest 1,7 km põhjas (joonis 1). LKA piiridesse jäävad Kuninga, Vahenurme, Langerma, Roodi ja Sõõrike külad. Looduskaitseala pindala on 222,5 hektarit. Juurdepääsuteed kaitsealale on läänest (Vahenurme asula kaudu) ja idast (Roodi ja Langerma küla poolt) põlluvaheteid mööda.

Vahenurme looduskaitseala (KLO1000272)¹ moodustati Vabariigi Valitsuse 10. märtsi 2006. a määrusega nr 71. „Vahenurme looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“. LKA moodustati Vahenurme ajutiste piirangutega ala (RTL 2004, 49, 850) baasil. Varasemalt on koostatud kaitsekorralduskava aastateks 2000–2005, kuid see kava jäi kinnitamata.

Kaitseala peamisteks loodusväärtusteks on liigirikkad puisniidukooslused, loodusmetsakooslused ja kaitsealuste liikide elupaigad. Kaitse-eeskirjaga (lisa 1) kaitstakse Vahenurme looduskaitsealal elupaigatüüpe nagu kuivad rohumaad ja põõsastikud karbonaatsel mullal (6210) fennoskandia puisniidud (6530*)², nõrgalt happelised liigirikkad madalsood (7230) rohunditerikkad kuusikud (9050), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*) ja puiskarjamaad (9070). Liikidest on kaitse-eeskirjas eesmärkidena kirjas soojumika (*Saussurea alpina* subsp. *esthonica*), laanepüü (*Bonasa bonasia*) ja must-toonekure (*Ciconia nigra*) kaitse. Vahenurme looduskaitseala kuulub ka rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 alade võrgustikku Vahenurme loodusala nimega EE0040365. Loodusala kaitse-eesmärgid kattuvad üldiselt LKA eesmärkidega kuid puiskarjamaad (9070), must-toonekurg ja laanepüü Natura 2000 loodusala eesmärgiks ei ole.

Geograafiliselt paikneb Vahenurme looduskaitseala Lääne-Eesti madalikul.

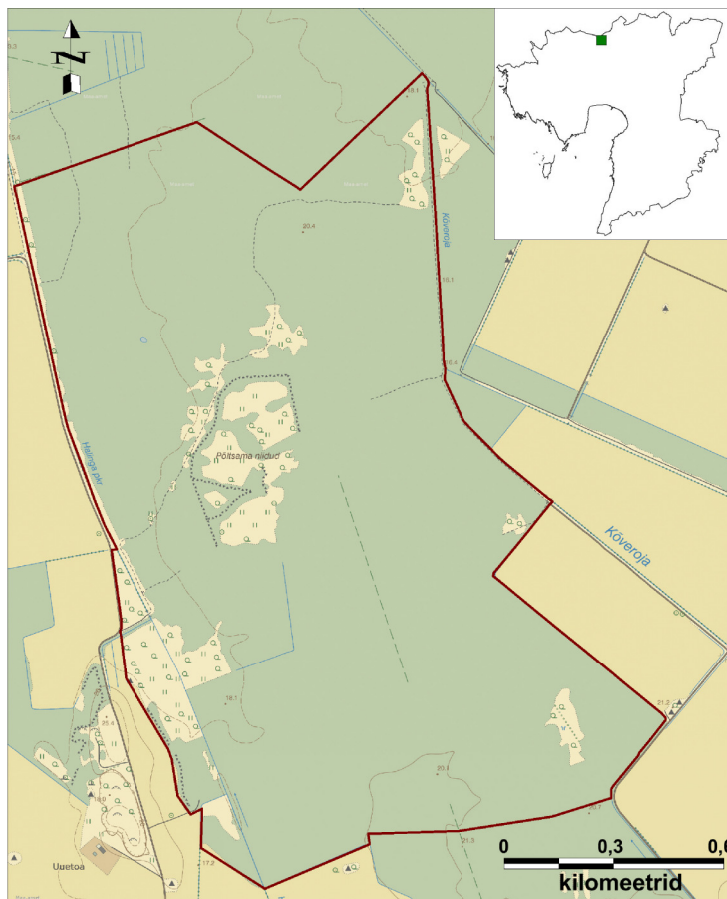
Pinnakattest enamuse moodustavad karbonaatse kattega ujutud moreenitasandikud, veidi on ka madalsootasandikke ehk madalsoid (Arold, 2005). Mullastikult kuulub piirkond kamar-karbonaatmuldade Põhja- ja Loode-Eesti allvaldkonda. Muldkatte moodustavad glei- liiv, saviliiv, liivsavi- ja mitmekihilise lõimisega mullad (Arold, 2005). Vahenurme looduskaitseala pinnase niiskusrajoon vaheldub parasniiskest liigniiskeni, iseloomulikud on parasniisked mullad.

LKA idapiir kulgeb piki Halinga peakraavi ning piki läänepiiri paikneb Kõveroja. Need vooluveekogud kuuluvad Kasari vesikonda. Looduskaitsealal paiknevad ka mitmed erivanuselised kraavid. Seisuveekogudest asub LKA-l inimtekkeline tiik ala lääneservas. Hetkel on alal olemas mõned pinnaseteed neist pikim läbib ala enamvähem diagonaalis alates Veskimäe talu maadest ja jõudes välja Ankru katastriüksusel oleva lagedani.

Vahenurme looduskaitseala jääb Halinga jahiseltsi hallatavasse jahipiirkonda.

¹ Kaitstava loodusobjekti kood

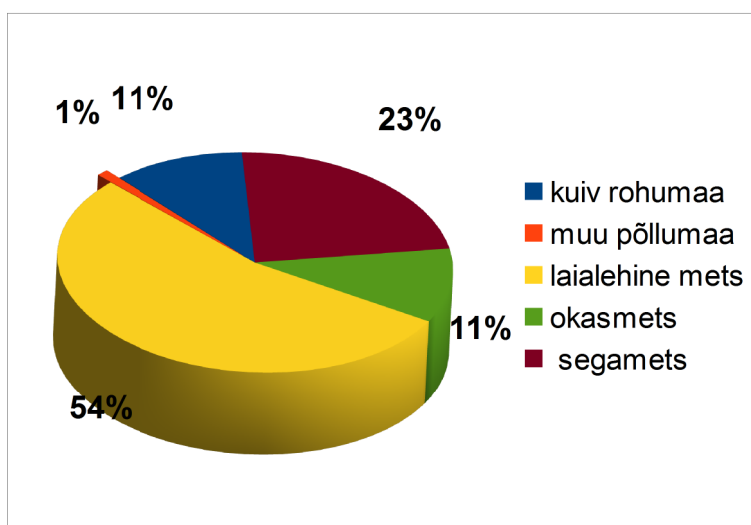
² Elupaigatüübi kood vastab Natura 2000 koodile, tärn (*) tähistab esmatähtsaid elupaigatüüpe

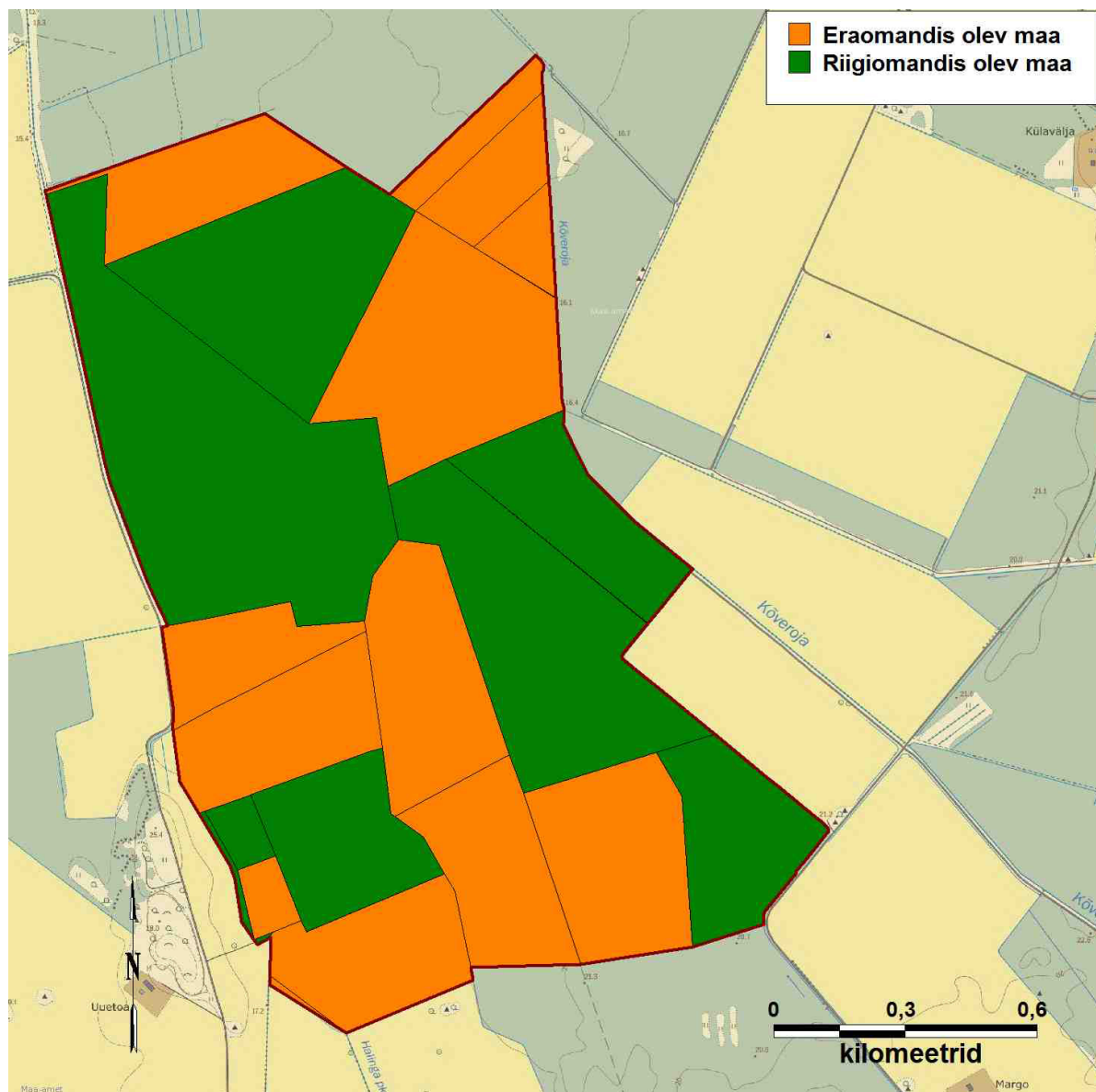
Joonis 1. Vahenurme looduskaitseala piir ja asukoht Pärnu maakonnas. (aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-kaardirakendus seisuga 05.02.2014).

1.2. Maakasutus

Vahenurme looduskaitseala kogupindala on 222,5 hektarit, sellest 19.06.2014 seisuga on eramaad 107,4 ha, 23 kinnistut ja riigimaad 115,06 ha, kaheksa kinnistut (joonis 3). Vahenurme looduskaitsealal ei paikne ühtegi kasutatavat majapidamist. Eesti topograafilise andmekogu (ETAK) kohaselt on ala kaetud peamiselt metsaga (88%), rohumaa alla jääb 11% LKA-st ja 1% maast on muu maa (joonis 2).

Joonis 2. Vahenurme looduskaitsealal levivad kõlvikutüübid.

Joonis 3. Maaomandi jaotuse teemakaart. (aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-kaardirakendus seisuga 19.06.2014).

1.3. Huvigrupid

- **Keskkonnaamet** – looduskaitseala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala eesmärgiks olevate väärtuste soodne seisund
- **RMK** – ala külastuse korraldaja: külastusobjektide rajaja ja hooldaja ning loodushoiutööde läbiviija riigi maadel, piiritähiste paigaldaja ja hooldaja
- **Kohalikud elanikud** – poollooduslike koosluste hooldamine
- **Kohalik omavalitsus** – looduskaitseala atraktiivsus, mõõdukas turism
- **Kohalik jahiselts** – jahipidamine, ulukihoole

1.4. Kaitsekord

Vahenurme LKA on tsoneeritud kaheks sihtkaitsevööndiks Söödi sihtkaitsevööndiks ja Roodi sihtkaitsevööndiks (vt kaart lisas 4). Söödi sihtkaitsevööndi (pindala 32,2 ha), eesmärgiks on kaitsealuse linnuliigi (must-toonekurg) elupaiga kaitse ning metsaökosüsteemi arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina. Roodi sihtkaitsevööndi (pindala 190,3 ha), eesmärgiks on puisniitude ning salumetsade elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

Vahenurme looduskaitseala kaitse-eeskirjaga on lubatud viibida kaitsealal, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi väljaarvatud Söödi sihtkaitsevööndi piirides 15. märtsist 31. augustini, erandiks on vaid järelevalve- ja päästetööd, kaitseala valitsemisega seotud tööd ja kaitseala valitseja nõusolekul teostatav teadustegevus. Kaitsealal on lubatud sõidukitega sõitmine teedel. Maastikusõidukiga sõitmine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ning maastikusõidukiga sõitmine ilma kaitseala valitseja nõusolekuta on lubatud ainult järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostatavas teadustegevuses, metsatöödel ja poollooduslike koosluste hooldamisel. Kaitsealal on lubatud kuni 30 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades. Rohkem kui 30 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Telkimine ja lõkke tegemine on lubatud ainult kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohtades. Rahvaürituse korraldamine, telkimine ja lõkke tegemine õuemaal on lubatud omaniku loal.

Jahipidamine on lubatud 1. septembrist 14. märtsini, sealjuures on aastaringselt keelatud jaht laanepüüle (*Bonasa bonasia*).

Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks ja poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik tegevus sh sihtkaitsevööndis metsakoosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile 1. augustist 1. märtsini, olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd ja olemasolevate ehitiste hooldustööd.

Vahenurme looduskaitsealal on keelatud majandustegevus, loodusvarade kasutamine, uute ehitiste püstitamine, välja arvatud rajatise rajamine kaitseala tarbeks.

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid, väljastada metsamajandamiskava kinnitada metsateatist kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut anda nõusolekut väikeehitise ehitamiseks, anda projekteerimistingimusi ning ehitisluba.

Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.

1.5. Uuritus

1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud

Eestimaa Looduse Fond on aastal 1995 teostanud 14,2 hektari suurusel alal puisniiduinventuuri. Teostajateks T. Kukk ja T. Trapido. Natura alade moodustamise käigus on aastal 2002 läbi viidud enamvähem ülepinnaline elupaikade inventuur. Niitusid on väiksel alal (9,7 ha) eraldi inventeeritud K. Kattai ja H. Toom-i poolt aastal 2006. Uusima ülepinnalise inventuuri teostas 2012-2013 A. Sarv. Võrreldes Natura 2000 ja viimast inventuuri on muutused eelkõige puisniidualade ja metsade vahelkorras viimaste kasuks.

1.5.2. Riiklik seire

Vahenurme looduskaitsealal on üks seirepunkt registrikoodiga SJA2615000, milles on seiret läbi viidud iga viie aasta järel alates 1996. aastast kuni 2001. aastani. Praeguseks on nimetatud seirejaam arhiveeritud staatuses. Seirepunkt kuulub programmi haruldaste ja ohustatud taimekoosluste seire alamprogrammi pärisaruniidud.

Vahenurme looduskaitseala jääb piirkonda mis on valitud röövlindude seireprogrammi alaks (ala registrikood SJA5172000). Seiret teostatakse iga-aastaselt pesitsusterritooriumide ja pesade loendamise teel.

1.5.3. Inventuuride ja uuringute vajadus

Vahenurme looduskaitsealal kasvab mitmeid kaitsealuseid taimeliike (tabel 1). Keskkonnaregistrisse kantud eesti soojumika polügooni piirid kaitsealal pole usaldusväärsed. Ala kohta parema ülevaate saamiseks ja järgmise kava perioodi alusandmete saamiseks tuleb teostada taimestiku inventuur.

2. Väärtused ja kaitse-eesmärgid

Kaitse-eeskirjaga on võetud Vahenurme looduskaitsealal kaitse alla sellised elupaigatüübid nagu kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210), puisniidud (6530*), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*) rohunditerikkad kuusikud (9050), puiskarjamaad (9070), soostuvad- ja soo-lehtmetsad (9080*). Kaitstavad taime ja loomaliigid on must-toonekurg, laanepüü, eesti soojumikas. Tabelis 2 on need väärtused esindatud ja ühtlasi ka võrreldud Natura 2000 eesmärkidega. Värske inventuuri põhjal tuleb mitme elupaigatüübi puhul teha Natura 2000 andmebaasi korrekture ja vastav tabel ettepanekutega on lisas 2. Järgnevalt käsitletud väärtustele seatud eesmärgid, ohutegurid ja neile vastavad meetmed on koondina toodud lisas 3.

2.1. Elustik

2.1.1. Taimestik

Kogu alalt on leitud 239 liiki soontaimi. Riikliku kaitsestaatusena on 11 soontaimeliiki (lisaks üks alamliik) (tabel 1) ja üks liik- eesti soojumikas, kuulub ka EU direktiivi 92/43 II lisasse. Vahenurme puisniidult on leitud 74 erinevat liiki soontaimi ühelt ruutmeetrit, mis jääb alla vaid Laelatu puisniidule (76 eri soontaimeliiki ühelt ruutmeetrit). Liigirohkuse peapõhjuseks peetakse puisniitude kõrget vanust. Neid on sadu aastaid järjest niidetud. Oluline on ka lubjarikas muld, suhteliselt hõre puurinne ja leebe karjatamine (Pärandkoosluste Kaitse Ühing).

Tabel 1. Alalt leitud kaitsealused soontaimeliigid

Liik	Kaitsekategooria
täpiline sõrmkäpp (<i>Dactylorhiza cruenta</i>)	II
vööthuul-sõrmkäpp (<i>Dactylorhiza fuchsii</i>)	III
kahkjaspunane sõrmkäpp (<i>Dactylorhiza incarnata</i>) ja alamliik <i>subsp. ochroleuca</i>)	III
soo-neiuvaip (<i>Epipactis palustris</i>)	III
harilik käoraamat (<i>Gymnadenia conopsea</i>)	III
suur käöpõll (<i>Listera ovata</i>)	III
eesti soojumikas (<i>Saussurea alpina</i> subsp. <i>esthonica</i>)	III
kahelehine käokeel (<i>Platanthera bifolia</i>)	III
harilik porss (<i>Myrica gale</i>)	III
lodekannike (<i>Viola uliginosa</i>)	III
siberi võhumõök (<i>Iris sibirica</i>)	III

Eesti soojumikas (*Saussurea alpina* subsp. *esthonica*) III kat, LoD II, LoA- jah, KE-jah

Eesti soojumikas on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liik. Eesti soojumikas on mitmeaastane taim ja eelistab kasvada lubjarikastel soistel niitudel, puisniitudel, võsastikes, soodes. Taim võib leida kasvamas paiguti, peamiselt Lääne- ja Kesk-Eestis, saartelt pole liiki leitud. Eesti soojumika lehed on pikalt teritunud, hambulise servaga, paljad või pisut karvased, alumised rootsuks ahenevad, ülemised rootsutud. Õied putkjad, punakaslillad. Õisikud 1-2 cm läbimõõduga, moodustavad pöörise. Kõrgus 40-80 cm. Õitseb juulis, augustis (e-Floora).

Vahenurme LKA-le jääb EELIS (Eesti looduse infosüsteem) andmete kohaselt soojumika polügoon pindalaga 41,8 hektarit. Kuna osal märgitud levikualast kasvavad vanad metsad, mis ei ole liigi tüüpiliseks kasvukohaks, siis on alust kahelda kas soojumika kasvukoht on õigesti piiritletud.

Natura 2000 standardandmebaas on eesmärgiks seadnud liigi säilimise vähemalt 1000 isendiga.

Pikaajaline kaitse-eesmärk: liik säilib alal vähemalt 1000 isendiga

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: liik säilib alal vähemalt 1000 isendiga

- *Mõjutegurid*

+ Suurem osa kasvualast jääb looduskaitseala piiridesse

- Liigi asukohamäärang on ebatäpne

- *Meede*

Taimestiku inventuur

Käpalised

Alalt on leitud 7 erinevat liiki käpalisi (tabel 1), mis on elupaigainventuuride käigus kaasneva infona punktidenä üles märgitud. Keskkonnaregistrisse neid liike kantud ei ole. Ükski orhideeliik pole hetkel kaitse-eesmärgiks seatud. Täpiline sõrmkäpp kuulub leitud liikidest ainsana II kaitsekategooriasse, ülejäänud liigid on III kaitsekategoorias. Täpilise sõrmkäpa paremaks kaitseks tuleb liik lisada kaitse-eeskirja üheks kaitstavaks väärtuseks. Kogu käpaliste paremaks kaitseks on inventuuri teostamine, millega piiritletakse liikide levikualad.

2.1.2. Loomastik

Kokku on kaitsealalt viimastel aastakümnetel teada 3 roomaja-, 3 kahepaikse-, 109 linnu- ja 20 imetajaliigi kohtamine. Kaitsealal on lisaks arvukale tavapäraste ulukite faunale pesitsejatena fikseeritud järgmised kaitsealused linnuliigid: raudkull (*Accipiter nisus*), herilaseviu (*Pernis apivorus apivorus*), kanakull (*Accipiter gentilis*) (kanakull hetkel ei pesitse, kuna pesa ümbrus raiuti 1990ndate lõpus), teder (*Tetrao tetrix*), sookurg (*Grus grus*), hallpea-rähn (*Picus canus*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), must-toonekurg (*Ciconia nigra*) ja laanepüü (*Bonasa bonasia*). Neist viimased on nimetatud ka kaitseala kaitse-eesmärgidenä. Kaitsealal toimub aktiivne jahitegevus kohaliku jahiseltsi poolt. Jahti peetakse peamiselt metssigadele (*Sus scrofa*), metskitsedele (*Capreolus capreolus*), põtradele (*Alces alces*). Jahipidamine on lubatud 1. septembrist 14. märtsini. Jaht laanepüüle on keelatud. Kaitsealale on püstitatud metssigade söötmiskohti, metskitsede söödasõim ning põtrade soolakud. Metsloomade lisasõõtmine (eriti metssigade) kahjustab oluliselt ümbritsevat väärtuslikku puisniidukooslust muutes selle liigilist koosseisu ja hävitades rohukamarat. Kava näeb seetõttu ühe tegevusena ette lisasõötmiskohtade kaotamise kaitseala piiridest.

Must-toonekurg (*Cicconia nigra*) I kat, LiD I, LoA- jah, KE- jah

Must-toonekurg on loodusliku metsamaastiku lind, kelle elupaiku iseloomustab varjuliste vooluveekogude olemasolu.

Must-toonekurg on Eestis pesapaiga suhtes väga valiv ja eelistab inimtegevusest kaugel ja jõgede läheduses asuvaid puistusi ning väldivad pesitsemist metsaservas. Viimane kinnitatud liigivaatlus on aastast 2009. Vahenurmes ei ole hetkeseisuga (2013) alalt pesitsevaid isendeid leitud. Küll aga on piirkond sobiv toitumis- ja pesitsusala.

Must-toonekure kaitseks on koostatud tegevuskava aastateks 2009-2013, mille peamised eesmärgid on: tagada liigi säilimine Eesti maastikus praeguse arvukuse (80 paari) tasemel, selgitada välja olulised populatsiooni madalat produktiivsust põhjustavad tegurid ja arendada negatiivsete mõjurite leevendamise abinõusid (Kotkaklubi, 2009).

Looduskaitsealaduse kohaselt kuulub must-toonekurg Eestis kõige rangemasse, so I kaitsekategooriasse ning kõik isendid ja nende pesitsuspaigad kuuluvad riigi kaitse alla. Praktiliselt

väljendub see inimtegevuse piiramises must-toonekure elupaikades. Seega on kõigil Eestis viibivatel inimestel seaduslik kohustus kaitsta must-toonekure kogu Eesti Vabariigi territooriumil.

Vahenurme looduskaitsealal on must-toonekure elupaiga kaitseks kehtestatud Söödi sihtkaitsevöönd, kus on ajaline liikumispiirang 15. märtsist 31. augustini.

Pikaajaline kaitse-eesmärk: Alal on säilinud must-toonekurele sobiv pesitsusala 28 ha suurusel alal (muudetud Söödi sihtkaitsevööndi pindala) ja seal pesitseb üks paar must-toonekure.

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Säilib must-toonekurele sobiv pesitsusala Söödi sihtkaitsevööndi (28 ha) piirides.

- *Mõjutegurid*

- + Must-toonekure pesitsusalale on kehtestatud sihtkaitsevööndi staatus

- + Sihtkaitsevööndi tähistusel on teavitus liikumispiirangust ja selle ajalisest kestvusest

Laanepüü (*Bonasa bonasia*) III kat, LiD I ja II, LoA- ei, KE- jah

Laanepüü on levinud Euraasia metsa- ja metsastepivööndis ning mägimetsades. Eestis on laanepüü mandril ühtlaselt levinud lind. Lääne-Eesti saartel on teada vaid üksikud leiupaigad.

Laanepüü asustab mitmesuguseid metsakasvukohatüüpe, samuti eri koostise ja vanusega puistuid. Sigimisperioodil hõivatakse kodupiirkond eelistatult viljakamates niisketel muldadel kasvavates vanemates segametsades, kus järelkasvus või alusmetsas on noori kuuski ning alustaimestik on madal ja liigirikas. Kuuski on vaja varjeks, aga nad loovad ka soojema mikrokliima. Kuigi laanepüü lepib väga erisuguste elupaikadega, eelistab ta siiski segapuistuid. Vanuselt sobivad vähemalt 40-aastased puistud. Metsaraie tõttu kahanevad laanepüüle sobilikud elupaigad ja halveneb nende kvaliteet. Laanepüü eelistab vanemaid ja liigiliselt mitmekesiseid segametsi. Metsade killustamine võib pealegi olla soodne laanepüü vaenlastele, kelle arvukus seetõttu suureneb. Laanepüü põhilised vaenlased on metsnugis, metssiga, kährik, rebane ja kanakull. (Eesti Loodus)

Pikaajaline kaitse-eesmärk: Alal pesitseb üks laanepüü paar

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Alal pesitseb üks laanepüü paar

- *Mõjutegurid*

- + Aastaringne jahikeeld laanepüüle

- Maaspesitsejana ohustavad seda lindu metssead ja nende ligimeelitamiseks on alale söödaplatse loodud

- *Meede*

Metssigade söödaplatsti likvideerimine

2.2. Kooslused

Piirkonna taimekoosluste hulgas on valdavateks mitmesuguses vanuses ja koosseisus sega- ja lehtmetsad, mis osaliselt on kujunenud endistest poollooduslikest kooslustest- puisniitudest ja puiskarjamaadest. Praeguseks on pidevalt hooldatavaid alasid vähe alles jäänud. Alal leidub ka väikseid kuivendamisjälgedega madalsooniidulapikesi. Kaitseala põhjaosa metsad ja varasem puisniiduala on praegu elupaigaks I kategooria kaitsealusele liigile must-toonekurele (*Cicconia nigra*) ja seal on kehtestatud liikumispiirang, see ala jääb majandamisest täielikult puutumata ning kujuneb loodusemetsaks. Lisas 5 on ülevaatlik joonis kaitseala elupaigatüüpidest. Vahenurme looduskaitseala ohustab vähesel määral ala edelapiiril kasvav võõrliik sosnovski karuputk. Koloonia paikneb piki Vaino kinnistu kraavi 8,43 hektari suurusel alal. Kolooniast ohjatakse käsitsitõrje meetodil lähtudes karuputke võõrliikide ohjamiskavast (Holm, B., 2010).

Tabel 2. Kaitse-eesmärkide kaitsestaatused ja andmete võrdlus Natura 2000 standardandmebaasi ning 2013 teostatud inventuuri vahel

Väärtus	Natura 2000 pindala ha	Natura 2000 seisund	2013 inventuuri pindala ha	2013 inventuuri seisund ³	LoA	KE	LoD	LiD	Kategooria
Elupaigad									
Kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210)	10,62	B	6,43	C	Jah	Jah	Jah	-	-
Sinihelmikaniidud (6410)	2,43	D	-	-	Ei	Ei	Jah	-	-
Puisniidud (6530*)	120,39	C	12,26	C	Jah	Jah	Jah	-	-
Liigirikkad madalsood (7230)	11,95	A	2,74	C	Jah	Jah	Jah	-	-
Vanad loodusmetsad (9010*)	55,33	C	17,93	C	Jah	Jah	Jah	-	-
Vanad laialehised metsad (9020*)	1,11	B	22,30	B	Jah	Jah	Jah	-	-
Rohunditerikkad kuusikud (9050)	4,2	B	5,49	B	Jah	Jah	Jah	-	-
Puiskarjamaad (9070)	-	-	-	-	Ei	Jah	Jah	-	-
Soostuvad- ja soo-lehtmetsad (9080*)	2,66	D	16,02	C	Ei	Ei	Jah	-	-
Pindala kokku	208,7		83,17						
Liigid									
Must-toonekurg (<i>Ciconia Nigra</i>)	1 paar	pesitsemine			Jah	Jah	Ei	Jah	I
Laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>)	-	-			Jah	Jah	Ei	Jah	III
Eesti soojumikas (<i>Saussurea esthonica</i>)	1000 isendit	püsiv kasvukoht			Ei	Jah	Ei	-	III

³ Elupaiga seisund A – väga hea, B – hea, C- arvestatav, D – väheesinduslik

2.2.1. Poollooduslikud kooslused

Vahenurme looduskaitsealal on poollooduslike koosluste hooldamine pika ajalooga. Tänapäeval on heinategemine oma tähtsuse praktiliselt minetanud. Järjest vähenemas mahus on hooldus toimunud 1995 aastani. Katkematult on niidetud vaid 4 ha suurust kultuuristatud puisniidulappi ala lääneservas. Vahenurme puisniiduala keskel asuvad kunagised Põltsama talu põllud, kus on hakanud kujunema aruniidud. Veel viiekümnendate aastate algul olid kogu ümbruskonnas enimlevinud kooslusteks (puis)niidud. Enamus metsadest on tekkinud alles viimastel aastakümnetel endistele heinamaadele.

Kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210) LoD I, LoA- jah, KE- jah

Elupaigatüüpi kuuluvad poollooduslikud pärisaruniidud ja sürjaniidud karbonaadirikkal mullal. Niitude pinnamood on tasane või lainjas ja mullapaksus keskmine kuni sügav. Taimkate on kujunenud pikaajalise hooldamise (karjatamine ja/või niitmine) mõjul (Paal). Kuivad niidud lubjarikkal mullal asuvad kaitseala keskosas kunagiste Põltsama talu põldude alal. Natura 2000 eesmärgiks on seatud 10,62 hektarit niitu (tabel 2). Kuna osa sellest alast on inventuuriga määratletud kui „0“ elupaik ja osa kui vanad laialehised metsad, siis on hetkel elupaiga pindalaks 6,43 hektarit. Niitmisega hooldatakse 5,56 hektari suurust ala.

Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine pindalal 6,4 ha seisundiga A

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine pindalal 6,4 ha seisundiga B

- *Mõjutegurid*

+ Pikaajaline hooldus lähiajaloos

- Võsastumine, kulustumine

- *Meede*

Järjepidev hooldamine

Fennoskandia puisniidud (6530*) LoD I, LoA- jah, KE- jah

Puisniidud on pärandkooslused, mida on kasutatud loomadele heina tegemiseks ja suve teisel poolel ka karjatamiseks. Tegemist on hõredate puudegruppidega parasniiske liigirikka rohustuga (Paal).

Vahenurmes on puisniite olnud minevikus laial alal, kuid praeguseks pole küllalt suure osa kunagiste ja veel äratuntavate puisniidutükkide taastamine puisniiduna enam mõttekas ja osa alast kujuneb laialehisteks metsadeks. Hetkel kattub Söödi sihtkaitsevöönd, millega kaasneb liikumispiirang 15. märtsist 31. augustini, osaliselt toetuskõlbuliku poollooduslike koosluste alaga. Koosluse hoolduse võimaldamiseks tuleb sihtkaitsevööndi piiri mõningal määral sissepoole nihutada (lisa 4). Antud sihtkaitsevööndi piiri muutmine ei kujuta must-toonekurele ohtu.

Natura 2000 andmebaasis on eesmärgiks puisniitude elupaigatüübi esinemine 120,39 hektaril. Hetkel on C seisundiga niitmiskõlbulikku puisniitu 12,26 hektarit. Pindalade suur erinevus on põhjendatav sellega, et 2013 teostatud inventuuriga määrati suur osa endistest puisniitudest (potentsiaalseteks) metsaelupaikadeks. Puisniidu hooldus toimub hetkel 9,3 hektaril. Otstarbekaks taastamise mahuks on hinnatud 9,9 hektarit.

Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine pindalal 22,2 seisundiga A

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine pindalal 22,2 seisundiga B

- *Mõjutegurid*

+ Pikaajaline hooldus lähiajaloos

- Võsastumine, kulustumine

- Liikumispiirang osal poollooduslikul kooslusel

- *Meede*

Järjepidev hooldamine

Sihtkaitsevööndi piiri korrigeerimine

2.2.2. Sood

Liigirikkad madalsood (7230) LoD I, LoA- jah, KE- jah

Mittemetsakooslustest esineb Vahenurme looduskaitsealal kahel polügoonil kokku 2,74 ha ulatuses nõrgalt happelist liigirikast madalsood, kus hooldamine ei ole vajalik. Elupaigatüüpi aluselised ja nõrgalt happelised liigirikkad madalsood, kuuluvad Eestis nii rohke- kui ka vähetoitelised madalsood ja soostunud alad (Paal). Vahenurme soolappe ilmestab harilik porss, lodukannike ja sinihelmikas. Natura 2000 eesmärgiks on 11,95 ha madalsood. Viimase inventuuriga on osa alast puisniiduks (6530*) inventeeritud, osal alal kasvab mets (9080*). Kagupoolset tükki on kunagi niidetud ja on ilmselt kuivendamise mõjudega. Lähimaks vooluveekoguks on Kõveroja, mis kulgeb mööda kaitseala piiri.

Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine pindalal 2,7 ha seisundiga B

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine pindalal 2,7 ha seisundiga C

- *Mõjutegurid*

- Kuivendamine

- *Meede*

Mitte lubada kraavide hooldust

2.2.3. Metsad

Varasemal ulatuslikul niitude ja puisniitude alal on praeguseks kujunenud järgmised metsatüübid: vanad loodusmetsad, vanad laialehised metsad, rohunditerikkad kuusikud ning soostuvad ja soolehtmetsad.

Vanad loodusmetsad (9010*) LoD I, LoA- jah, KE- jah

Vahenurme vanades loodusmetsades valdab lehtpuu- haab. Vaid põhjaosas Söödi sihtkaitsevööndis kasvab ka männienamusega vana loodusmetsa. Vanadeks loodusmetsadeks kvalifitseeruvad need metsakooslused, mis on looduslikult vananenud, puud neis on eriliigilised, mitte ühevanuselised ja metsas leidub palju erinevas lagunemisastmes surnult seisvaid puid ning lamapuitu (Paal).

Hetkel on elupaigatüüpi 17,93 ha millest valdav osa on seisundiga C. Natura 2000 standardandmebaasis on eesmärgiks 55,33 ha vanu loodusmetsi. Pindalade vahelise erinevuse on tekitanud peamiselt see, et varasemalt 9010* määratud alad on viimase inventuuri kohaselt selleks alles arenevad nõ potentsiaalsed alad. Varasemalt on osa 9010* elupaigast määratletud ka kui rohunditerikkad kuusikud (9050), osa alast on „0“ elupaik.

Alasid, mis 30-40 aasta pärast elupaigaks kvalifitseeruksid on 42,21 hektarit.

Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine pindalal 60,1 ha seisundiga B

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine pindalal 17,9 ha seisundiga B

- *Mõjutegurid*

+ Kogu ala on sihtkaitserežiimiga

- Kuivendamine

- *Meede*

Mitte lubada kraavide hooldust

Vanad laialehised metsad (9020*) LoD I, LoA- jah, KE- jah

Vanadele laialehistele metsadele on iseloomulik vanade ja surnud puude rohkus, millest tuleneb ka mitmekesine seenestik ja putukate rohkus (Paal). Vahenurmes on põhiosa praegustest vanadest loodusmetsadest kujunenud hooldusest välja jäänud puisniidualadest. Natura 2000 eesmärgiks on seatud 1,1 hektarit elupaigatüüpi 9020*. Hetkel on alal 22,30 hektarit vanu laialehiseid metsi seisundiga B.

Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine pindalal 22,3 ha seisundiga A

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine pindalal 22,3 ha seisundiga B

- *Mõjutegurid*

+ Kogu ala on sihtkaitserežiimiga

- Kuivendamine

- *Meede*

Mitte lubada kraavide hooldust

Rohunditerikkad kuusikud (9050) LoD I, LoA- jah, KE- jah

Rohunditerikastes kuusikutes on peamiseks puuliigiks kuusk, lisaks ka lehtpuid. Vahenurmes on kaasnevateks lehtpuudeks kask ja haab. Sellised kuusikud kasvavad hea veevarustusega ning toitainerikka pehme mullahuumusega aladel, nt nõgudes ja sooservadel (Paal). Elupaigatüübile vastavat metsa on 5,49 hektarit seisundiga B. Potentsiaalset rohunditerikast kuusikut on kaitseala kaguservas 2,96 ha. Natura 2000 andmebaas on eesmärgiks seadnud 4,2 hektarit rohunditerikast

kuusikut. Elupaiga pindala on suurenenud varasema inventuuri kohaselt vanadeks loodusmetsadeks (9010*) määratud elupaiga arvelt.

Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine pindalal 8,5 ha seisundiga B

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine pindalal 5,5 ha seisundiga B

- *Mõjutegurid*

+ Kogu ala on sihtkaitserežiimiga

- Kuivendamine

- *Meede*

Mitte lubada kraavide hooldust

Puiskarjamaad (9070) LoD I, LoA- ei, KE- jah

Puiskarjamaad on seatud Vahenurme LKA kaitse-eeskirjas ühe väärtusene kaitse-eesmärgiks, kuid viimases 2013 teostatud inventuuris vastavat elupaigatüüpi ei tuvastatud. Kuna on otstarbekam puiskarjamaid mitte taastama hakata, siis tuleb muuta kaitse-eeskirja selles osas ja puiskarjamaade elupaigatüüp eesmärkidest eemaldada.

Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) LoD I, LoA- ei, KE- ei

Soostuvad ja soo-lehtmetsad on pinnavee pideva mõju all ja neis on kujunenud turbahorisont, mille paksus jääb alla 30 cm (Paal). Valdav osa Vahenurme soostuvatest ja soo-lehtmetsadest asuvad ala lõunaosas ning on koosseisult kase ja haava enamusega lehtmetsad. Hetkel on metsi 16,02 hektarit seisundiga C. Tulevikus kujuneb elupaigaks veel 15,28 ha metsi. Natura 2000 eesmärgiks on seatud säilitada 2,66 hektarit soostuvate ja soo-lehtmetsade elupaika. Soostuvad ja soo-lehtmetsad pole pole hetkel LKA eesmärgiks seatud kuid kuna tegemist on esmatähtsa elupaigatüübiga, millel on alal soodsad säilimistingimused tuleb see elupaigatüüp Vahenurme looduskaitseala kaitseesmärkide hulka lisada.

Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine pindalal 31,3 ha seisundiga B

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine pindalal 16 ha seisundiga B

- *Mõjutegurid*

+ Kogu ala on sihtkaitserežiimiga

- Kuivendamine

- *Meede*

Mitte lubada kraavide hooldust

3. Ala ja selle väärtuste tutvustamine ning külastuskorraldus

Kaitseala ei oma olulist tähtsust turismiobjektina, ala kasutavad piirkonna inimesed eelkõige poollooduslike koosluste hooldamisel, samuti loodusmatkajad, jahimehed ja teadustöö tegijad. Alal pole kavas külastustaristut arendada. Lähikonnas on lihtsamini ligipääsetavam ja külastustaristuga varustatud Nedrema puisniit, mis tutvustab sarnaseid kaitseväärtusi ja looduskeskkonda. Kaitseala piiri tähistamiseks on paigaldatud 18 keskmise suurusega piiritähist ja Vahenurme looduskaitseala Söödi sihtkaitsevööndis kehtib I kaitsekategooria liigi kaitseks liikumiskeeld ajavahemikul 15.03-31.08, sellest teavitavad ka piiritähised Söödi sihtkaisevööndi välispiiril. Jahipidamine on lubatud 1. septembrist 14. märtsini kusjuures kehtib aastaringne jahipidamise keeld laanepüüle (*Bonasa bonasia*).

Visioon ja eesmärk

- **Visioon**

Ala külastuskoormus on seotud eeskätt maahooldajate, maaomanike, teadlaste ja kohalike korilastega ning püsib tasemel, mis ei kujuta ohtu kooslustele ja liikidele.

- **Eesmärk**

Ala on piisavalt tähistatud külastajatele teavitamiseks sealsest kaitsekorrast. Poollooduslikud kooslused on hooldatud ja nendega on võimalik tutvuda nii turismi kui teadustöö eesmärkidel.

4. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused ja eelarve

4.1. Inventuurid, seired, uuringud

Riiklikul tasandil on oluline röövlindude iga-aastase seire jätkamine.

Kavandatud on taimestiku inventuuri teostamine poollooduslikel aladel kava perioodi teise pooles, eesti soojumika ja teiste kaitsealuste liikide seisundi selgitamiseks leviala ja ohtruse kaudu.

4.2. Hooldamine, taastamine ja ohjamine

4.2.1. Hooldamine

Kuiva niidu hooldamine

Elupaiga kogupindala on 6,4 hektarit. Hetkel niidetakse 5,6 hektaril, niitmisala tuleb laiendada elupaiga piirideni so 0,8 hektarit (lisa 6). Hooldamisel aluseks võtta aru- ja sooniitide hoolduskava (Mesipuu. 2011) Vastavalt põllumajandusministri määrusele nr 19 on ühe hektari niidu hoolduseks mõeldud toetuse suurus 185,98 eurot (<https://www.riigiteataja.ee/akt/121042011005?leiaKehtiv>).

Puisniidu hooldamine

Hooldatud on hetkel 9,3 hektarit, Koheselt saab hooldusesse võtta veel 2,9 hektarit puisniitu (lisa 6). Taastamisjärgselt on hooldatava ala suuruseks 22,1 hektarit Ühe hektari puisniidu hooldamise tasu määr on 238,07 eurot (<https://www.riigiteataja.ee/akt/121042011005?leiaKehtiv>).

4.2.2. Taastamine

Taastamiskõlbliku puisniitu on kaitsealal 9,9 hektarit (lisa 6). Taastatava ala maht on väike ja see on teostatav kahe aasta jooksul. Kui arvestada, et taastataval puisniidul on vajalik puurinde liituvuse vähendamine puistu kolme kuni nelja liituvusastme võrra, on taastamistöödeks ettenähtud toetus 250 eurot hektari kohta (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129052013042?leiaKehtiv>). Puisniitude hooldamisel ja taastamisel lähtuda Eesti puisniitude ja puiskarjamaade hoolduskavast (Talvi, 2011).

4.2.3. Ulukite söötmiskoha likvideerimine

Kaitseala edelaservas Jaani kinnistul asub söötmiskoht (lisa 6), kuhu tuuakse vilja ja lähedal puu otsas asub varitsusonn. Jahirajatised muudavad kaitseala ökosüsteemide tasakaalu ning on sobimatud kaitsealal. Looduskaitseseaduse peatükk 3 § 14 punkt 1 keelab kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis ilma kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta muuhulgas jahiulukite lisa söötmise. Vajalik on mõlemad objektid likvideerida.

4.3. Taristu

Tähiste paigaldamine ja hooldus

Kaitsealal on hetkel kokku 18 keskmise suurusega piiritähist, 16 Roodi sihtkaitsevööndi tähistamiseks ja 2 Söödi sihtkaitsevööndi piiril (Lisa 7). Üks piiritähis on puudu (varastatud) ja see tuleb uuega asendada. Kuna kavas on Vahenurme looduskaitseala välispiiri muuta, siis sellega seoses tuleb muudatuste järgselt paigaldada kaks uut keskmise suurusega piiritähist Söödi sihtkaitsevööndi piirile ja eemaldada kaks piiritähist (joonisel helesinised). Söödi piiritähistel on peale sihtkaitsevööndi nimetuse ka tekst liikumispiirangu kohta, mis kehtib 15. märtsist 31. augustini.

4.4. Kavad, plaanid, eeskirjad

4.3.1. Kaitsekorralduskava vahehindamine ja uuendamine

Kaitsekorralduskava on koostatud perioodiks 2014-2023. Enne kava kehtivuse lõppu tuleb koostada uus kaitsekorralduskava, mis võtab ühtlasi aluseks ka kaitsekorralduse tulemuslikkuse vahehindamise andmed. Kava vahehindamine toimub 2018 ja lähtub tabelis 4 esitatud väärtustest.

4.3.2. Kaitse-eeskirja muutmine

Piirimuudatuse ettepanek

Kaitse-eeskirjas määratletud Söödi sihtkaitsevööndi piir lõikub hetkel toetuskõlbuliku poolloodusliku ala piiridega, mistõttu must-toonekure häirimise vältimiseks Söödi sihtkaitsevööndis kehtiv liikumispiirang kuni 31 augustini takistab pool-looduslike koosluste sihipärasest hooldamist. Vältimaks mainitud konflikti kaitserеžiimi ja kaitse-eesmärkide saavutamise vahel Söödi sihtkaitsevööndis, tuleks selle piiri nihutada mõnevõrra loodesse. Piiri muutmise ettepanek on ära toodud lisa 4. Piiride muutmine ei kahjusta must-toonekure kaitset ja ei ole vastuolus liigikaitsega, kuna piirimuudatuse tulemusena jääb pesapuu ümbrusesse endiselt ettenähtud 250 meetri raadiuses metsa, mis tagab must-toonekure elupaiga säilimise.

Kaitseala kirdenurka jäävat ala (lisa 4) kuhu jäävad ka muuhulgas Savi (18802:001:0948), Ankru (18802:001:0265) ja Tautsi-Jaani (18802:001:0054) katastriüksused on aja jooksul põhjalikult raietega majandatud ega oma seetõttu taastamispotentsiaali ja tuleks kaitsealast välja arvata. Vahenurme looduskaitseala kogupindala väheneks selle muudatuse tõttu 10, 35 hektari võrra.

Kaitse-eesmärkide muutmine

Kaitse-eeskirjas (lisa 1) on kaitse-eesmärgina kirjas elupaigatüüp puiskarjamaade (9070) kaitse, kuid nimetatud kooslust pole välitööde käigus arvele võetud ning seda elupaigatüüpi alal ei esine. Seega tuleks kaitse alla võetud elupaigatüüpide loendist kustutada puiskarjamaad.

Kaitse-eeskirja tuleb lisada kohaliku kaitsestaatusega II kaitsekategooria kaitsealune liik täpiline sõrmkäpp (*Dactylorhiza cruenta*) ja elupaigatüüp soostunud ja soo-lehtmetsad (9080*).

4.5. Eelarve

Eelarve tabelisse 3 on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks käesoleva kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul. Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabel 3. Kaitsekorralduskavas ettenähtud tegevuste eelarve

Jrk	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja ⁴	Prioriteet	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Maksumus kokku
Sadades eurodes															
Inventuurid ja seired															
4.1	Taimestiku inventuur	Inventuur	KeA	II							X				X ⁵
4.1	Röövlindude seire	Riiklik seire	KAUR	II	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Hooldamine ja taastamine															
4.2.1	Kuiva niidu hooldus 5,6-6,4 ha	Koosluse hooldustöö	MH	I	10	11	11	11	11	11	11	11	11	11	109
4.2.1	Puisniidu hooldus 9,3-22,1 ha	Koosluse hooldustöö	MH	I	22	22	29	29	52	52	52	52	52	52	414
4.2.2	Puisniidu taastamine ha 9,9 ha	Koosluse taastamistöö	MH	I			25	25							50
4.2.3	Söötiskoha likvideerimine	Koosluse taastamistöö	KeA/HU	I	1										1
Taristu															
4.3	Tähised 3 tk	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	II	1								2		3
4.3	Tähised 18 tk	Tähiste hooldamine	RMK	II	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Kavad ja eeskirjad															
4.3.1	Kaitsekorralduskava vahehindamine ja uue kava koostamine	Tegevuskava	KeA	I					X				X		X
4.3.2	Kaitse-eeskirja muutmine	Kaitsekorra muutmine	KeA	I								X			X
Maksumus kokku					35	34	66	66	64	64	64	64	66	64	587

⁴ KAUR - Keskkonnaagentuur, KeA - Keskkonnaamet, MH - maahooldaja; HU - huvilised; RMK - Riigimetsa Majandamise Keskus

⁵ X - rahastatakse riigieelarvest või maksumus määratakse

5. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine

Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamise aluseks on perioodiliselt teostatavad seired ja inventuurid ning kaitsekorralduslike tööde käigus kogutud andmed. Kaitsekorralduskava perioodi teises pooles tellitakse taimestiku inventuur ning hinnatakse tulemuste põhjal kaitsekorralduskava edukust. Käsitletavatele väärtustele on oodatav tulemus seatud valdavalt elupaiga pindala, seisundi ja kaitsemeetmete edukal rakendamisel nende kasvu ja paranemisega.

Kaitsekorralduskava on koostatud 10 aastaks (2014-2023). Käesoleva kaitsekorralduskava täitmise vaheanalüüs teostatakse 2018. aastal, kaitsekorralduskava täitmise analüüs 2018. aastal. Kaitsekorralduskava täitmise analüüs on ühtlasi ka aruanne selle täitmise efektiivsuse osas. Kaitsekorraldusperiood on olnud edukas, kui on rakendatud ja teostatud kaitsekorralduskavas planeeritud kaitsekorralduslikud tegevused.

Tabelisse on valitud väärtused, mis on kaitse-eesmärgidena kirjas ala kaitse-eeskirjas ja loodusdirektiivis.

Tabel 4. Kaitseväärtuste kaitse hindamise tulemuslikkuse koondtabel

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium	Tulemus	Selgitus
2.1.1	Eesti soojumikas (<i>Saussurea alpina</i> subsp. <i>esthonica</i>)	Isendite arv	1000	1000	
2.1.2	Must-toonekurg (<i>Ciconia nigra</i>)	Elupaiga pindala (ha)	32	28	Sihtkaitsevööndi piiri muutmine
2.1.2	Laanepüü (<i>Bonasa bonaisa</i>)	Paaride arv	1	1	
2.2.1	Kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210)	Elupaiga pindala (ha)	6,43	6,43	
		Seisund	C	B	
2.2.1	Puisniidud (6530*)	Elupaiga pindala (ha)	12,26	22,16	Pindala suureneb hooldamise ja taastamise tulemusel
		Seisund	C	B	
2.2.1	Liigirikkad madalsood (7230)	Elupaiga pindala (ha)	2,74	2,74	
		Seisund	C	C	
2.2.1	Vanad loodusmetsad (9010*)	Elupaiga pindala (ha)	17,93	17,93	
		Seisund	C	B	
2.2.1	Vanad laialehised metsad (9020*)	Elupaiga pindala (ha)	22,30	22,30	
		Seisund	B	B	
2.2.1	Rohunditerikkad kuusikud (9050)	Elupaiga pindala (ha)	5,46	5,46	
		Seisund	B	B	

Kasutatud allikad

- Arold, I. 2005. Eesti maastikud. Tartu Ülikooli kirjastus. 453 lk.
- Holm, B. Karuputke (*Heracleum*) võõrliikide ohjamiskava perioodiks 2011-2015 Tartu 2010
- Jaagus, J. 2002. Kliima. Eesti Entsüklopeedia 11. kd: 112-122.
- Kotkaklubi Must-toonekure *Ciconia nigra* kaitse tegevuskava aastateks 2009-2013 Otepää 2009
- Kukk, T. (toim.) 2004. Pärandkooslused. Õpik-käsiraamat. Tartu. 256 lk.
- Laasimer, L. 1965. Eesti NSV taimkate. Tallinn, Valgus. 397 lk.
- Mesipuu, M. 2011. Aru- ja soostunud niitude hoodamiskava. Keskkonnaameti tellimusel koostatud juhendmaterjal.
- Paal, J. 1997. Eesti taimkatte kasvukohatüüpide klassifikatsioon. Tartu Ülikooli Botaanika ja Ökoloogia Instituut, Tallinn. 297 lk.
- Paal, J. 2007. Loodusdirektiivi elupaigatüübi käsiraamat. 2 trükk. Tallinn, Auratrükk. 308 lk.
- Talvi T. 2011. "Eesti puisniidud ja puiskarjamaad" Hooldamiskava. Keskkonnaameti tellimusel koostatud juhendmaterjal. Viidumäe

Internetiallikad ja andmebaasid

- Eesti eFloora <https://www.ut.ee/ial5/keytonature/est/efloora.html> [12.12.2013]
- EELIS (Eesti looduse infosüsteem) [12.02.2014]
- Maa-amet. [15.02.2014]
- Metsaregister. [12.12.2013]
- Looduskaitseseadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/12808270?leiaKehtiv> [12.12.2013]
- Eesti Loodus. Laanepüü meie metsade põlisasukas
http://www.loodusajakiri.ee/eesti_loodus/artikkel1695_1681.html [12.12.2013]
- Pärandkoosluste Kaitse Ühingu koduleht. <http://www.pky.ee/> [12.12.2013]
- Riigiteataja. Loodushoiutoetuse taotlemise, taotluse läbivaatamise ja toetuse maksmise kord, nõuded toetuse maksmiseks ja toetuse määrad. https://www.riigi_teataja.ee/akt/112012011012?leiaKehtiv [12.12.2013]
- Riigiteataja. Poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord aastateks 2007–2013.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/121042011005?leiaKehtiv> [12.12.2013]
- Vahenurme looduskaitseala kaitse-eeskiri <https://www.riigiteataja.ee/akt/1004743?leiaKehtiv> [12.12.2013]

LISAD

Lisa 1. Vahenurme looduskaitseala kaitse-eeskiri

Väljaandja: Vabariigi Valitsus

Akti liik: määrus

Teksti liik: terviktekst

Redaktsiooni jõustumise kp: 01.04.2010

Redaktsiooni kehtivuse lõpp: Hetkel kehtiv

Avaldamismärge:

Vahenurme looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri

Vastu võetud 10.03.2006 nr 71

RT I 2006, 13, 99

jõustumine 24.03.2006

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine - Avaldamine - Jõustumine

19.01.2009 - RT I 2009, 7, 48 - 01.02.2009

19.03.2010 - RT I 2010, 13, 70 - 01.04.2010

Määrus kehtestatakse «Looduskaitseaduse»

§ 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Vahenurme looduskaitseala kaitse-eesmärk

(1) Vahenurme looduskaitseala (edaspidi kaitseala) võetakse kaitse alla:

1) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – karbonaatsel mullal kuivade rohumaade ja põõsastike (6210), fennoskandia puisniitude (6530*), nõrgalt happeliste liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusemetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050) ja puiskarjamaade (9070) kaitseks;

2) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liigi – eesti soojumika (*Saussurea alpina* ssp. *esthonica*), mis on ühtlasi ka III kategooria kaitsealune liik, kaitseks;

3) nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liikide, millest üks on ühtlasi I kategooria kaitsealune liik, ja teise liigi – laanepüü (*Bonasa bonasia*), kes on ühtlasi III kategooria kaitsealune liik, kaitseks.

(2) Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kaheks sihtkaitsevööndiks.

(3) Kaitsealal kehtivad «Looduskaitseaduses» sätestatud piirangud käesolevas määruses sätestatud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Pärnu maakonnas Halinga vallas Kuninga, Langerma, Roodi ja Vahenurme külas.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

[RT I 2009, 7, 48 - jõust. 01.02.2009]

2. peatükk KAITSEALA KAITSEKORD

§ 4. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Kaitseala sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste, maastikuilme ning kaitstavate liikide elupaikade säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on kaks sihtkaitsevööndit:

- 1) Söödi sihtkaitsevöönd;
- 2) Roodi sihtkaitsevöönd.

§ 5. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

(1) Söödi sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on kaitstava linnuliigi elupaiga kaitse ning metsa ökosüsteemi arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina.

(2) Roodi sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on puisniitude ning salumetsade elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

§ 6. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud kaitsealal viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi, välja arvatud Söödi sihtkaitsevööndis 15. märtsist 31. augustini. Söödi sihtkaitsevööndis on 15. märtsist 31. augustini lubatud viibida ainult järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel ja kaitseala valitseja nõusolekul teostatavas teadustegevuses.

(2) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal viibimine on lubatud, arvestades «Asjaõigusseaduses» ja «Looduskaitseaduses» sätestatut.

(3) Kaitsealal on lubatud jahipidamine 1. septembrist 14. märtsini.

(4) Telkimine ja lõkke tegemine on lubatud ainult kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohtades. Telkimine ja lõkke tegemine õuemaal on lubatud omaniku loal.

(5) Kaitsealal on lubatud kuni 30 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades. Rohkem kui 30 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Rahvaürituse korraldamine õuemaal on lubatud omaniku loal.

(6) Kaitseala teedel on lubatud sõidukiga sõitmine. Maastikusõidukiga sõitmine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ning maastikusõidukiga sõitmine ilma kaitseala valitseja nõusolekuta on lubatud ainult järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostatavas teadustegevuses, metsatöödel ja poollooduslike koosluste hooldamisel.

(7) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks ja poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik tegevus;
- 2) Roodi sihtkaitsevööndis metsakoosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile 1. augustist 1. märtsini;
- 3) olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd;
- 4) olemasolevate ehitiste hooldustööd.

§ 7. Keelatud tegevus

(1) Kaitsealal on keelatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) uute ehitiste püstitamine, välja arvatud rajatise rajamine kaitseala tarbeks;
- 4) aastaringselt jahipidamine laanepüüle (Bonasa bonasia).

(2) Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kinnitada metsateatist;
- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba.

§ 8. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt «Haldusmenetluse seadusele» õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(3) Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.

[RT I 2009, 7, 48 - jõust. 01.02.2009]

§ 9. Vajalik tegevus

Kaitsealal on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik heina niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine.

¹ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 305, 8.11.1997, lk 42–65; L 236, 23.09.2003, lk 667–702; L 284, 31.10.2003, lk 1–53) ja nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (EÜT L 103, 25.04.1979, lk 1–18; L 291, 19.11.1979, lk 111; L 319, 7.11.1981, lk 3–15; L 233, 30.08.1985, lk 33–41; L 302, 15.11.1985, lk 218; L 100, 16.04.1986, lk 22–25; L 115, 8.05.1991, lk 41–55; L 164, 30.06.1994, lk 9–14; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 223, 13.08.1997, lk 9–17; L 236, 23.09.2003, lk 667–702).

² Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri» lisa 1 punkti 2 alapunktist 450 hõlmab kaitseala Vahenurme loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

³ Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

⁴ Kaitseala välispiir ja võõndite piirid on märgitud määruse lisas esitatud kaardil Eesti põhikaardi (mõõtkava 1:10 000) alusel, kasutades maakatastri andmeid seisuga juuli 2004. a.

Ala kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris ning maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

[RT I 2010, 13, 70 - jõust. 01.04.2010]

Lisa 2. Natura standardandmebaasi elupaigaandmestiku muutmise ettepanek

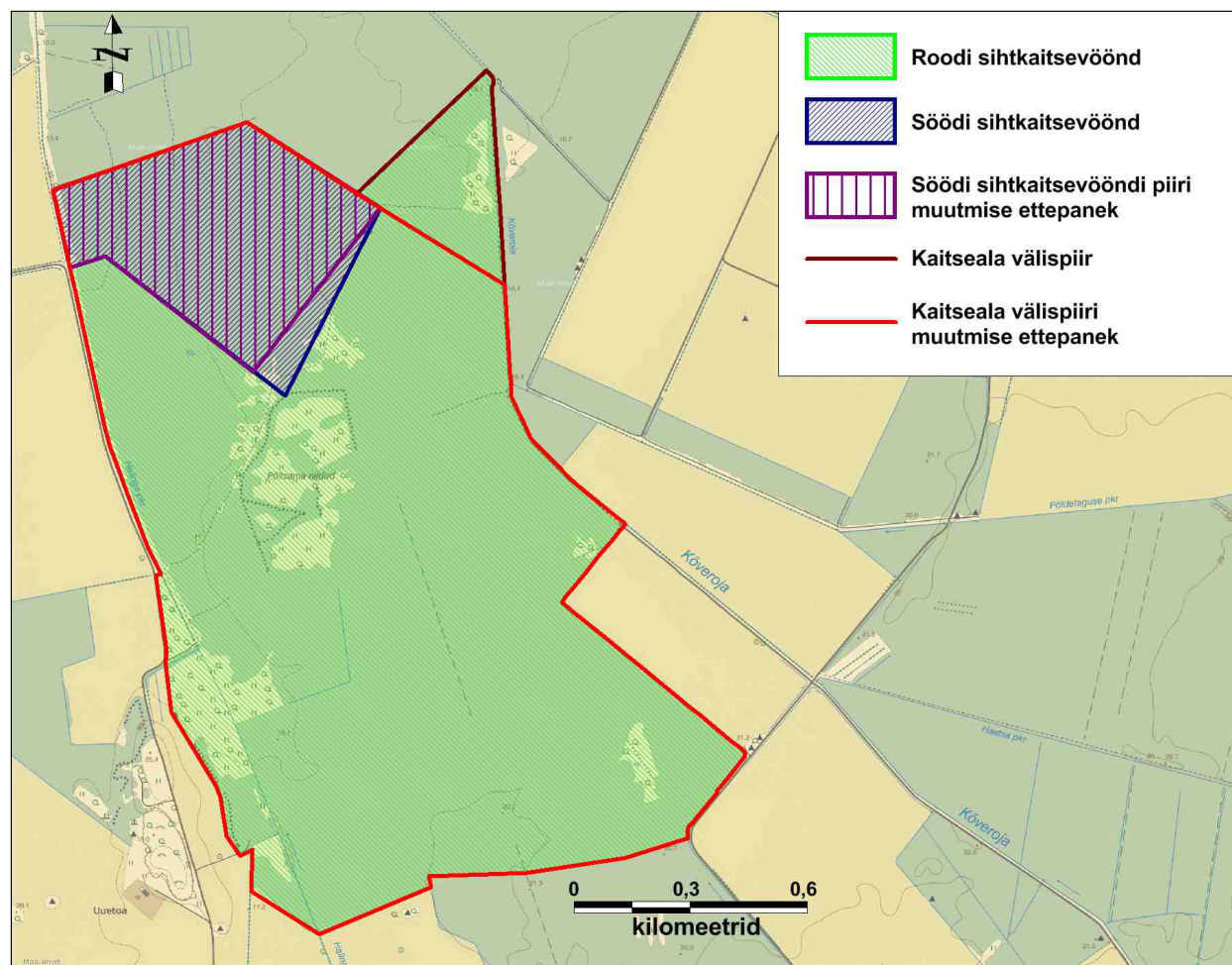
Loodusala kood	Loodusala nimi	Natura 2000 loodusalade standard-andmebaasi andmestik					Uus andmestik					Põhjendused
EE004036	Vahenurme	I lisa Elupaigatüübid		Ala hinnang			I lisa Elupaigatüübid		Ala hinnang			
		Kood	Katvus [ha]	A B C D	A B C		Katvus [ha]	Andmete kvaliteet	A B C D	A B C		
				Esinduslikkus	Looduskaitseline seisund	Üldhinnang			Esinduslikkus	Looduskaitseline seisund	Üldhinnang	
		6210	10,62	B	B	C	6,43	hea	A	C	C	Osa alast on inventuuriga määratletud kui „0“ elupaik ja osa kui vanad laialehised metsad 9020*
		6410	2,43	D	-	-	puudub	hea	puudub	puudub	puudub	2013 teostatud inventuur ei tuvastanud elupaiga olemasolu
		6530*	120,39	C	C	C	22,16	hea	A	B	B	Varasemalt puisniiduks (6530*) määratud alad on vanade laialehiste metsade (9020*) elupaigaks määratud või selleks kujunemas. Pindala hetkel 12,26 ha
		7230	11,95	A	C	A	2,74	hea	B	C	C	Viimase inventuuriga on osa alast puisniiduks (6530*) inventeeritud, osal alal kasvab mets (9080*)
		9010*	55,33	C	B	C	60,14	hea	B	B	B	Varasemalt on osa 9010* elupaigast määratletud kui rohunditerikkad kuusikud (9050) elupaik, osa alast mis

Loodusala kood	Loodusala nimi	Natura 2000 loodusalade standard-andmebaasi andmestik					Uus andmestik					Põhjendused
EE004036	Vahenurme	I lisa Elupaigatüübid		Ala hinnang			I lisa Elupaigatüübid		Ala hinnang			
		Kood	Katvus [ha]	A B C D	A B C		Katvus [ha]	Andmete kvaliteet	A B C D	A B C		
				Esinduslikkus	Looduskaitseline seisund	Üldhinnang			Esinduslikkus	Looduskaitseline seisund	Üldhinnang	
												oli vanadeks loodusmetsadeks inventeeritud on praeguse (2013) inventuuri järgi potentiaalse 9010* staatusega. Osa alast on „0“ elupaik. Pindala hetkel 17,93 ha
		9020*	1,11	B	B	B	22,30	hea	A	B	B	Elupaiga maht on suurenenud peamiselt puisniiduelupaiga (6530*) arvelt
		9050	4,2	B	B	B	8,45	hea	B	B	C	Elupaiga pindala on suurenenud varasema inventuuri kohaselt vanadeks loodusmetsadeks (9010*) määratud elupaiga arvelt. Pindala hetkel 5,49 ha
		9080*	2,66	D	-	-	31,30	hea	B	C	C	Elupaiga ja selleks kujunevate koosluste pindala on suurenenud peamiselt varasemalt puisniiduks (6530*) määratud alade arvelt. Pindala hetkel 16,02 ha

Lisa 3. Eesmärgiks olevate kaitseväärtuste koondtabel

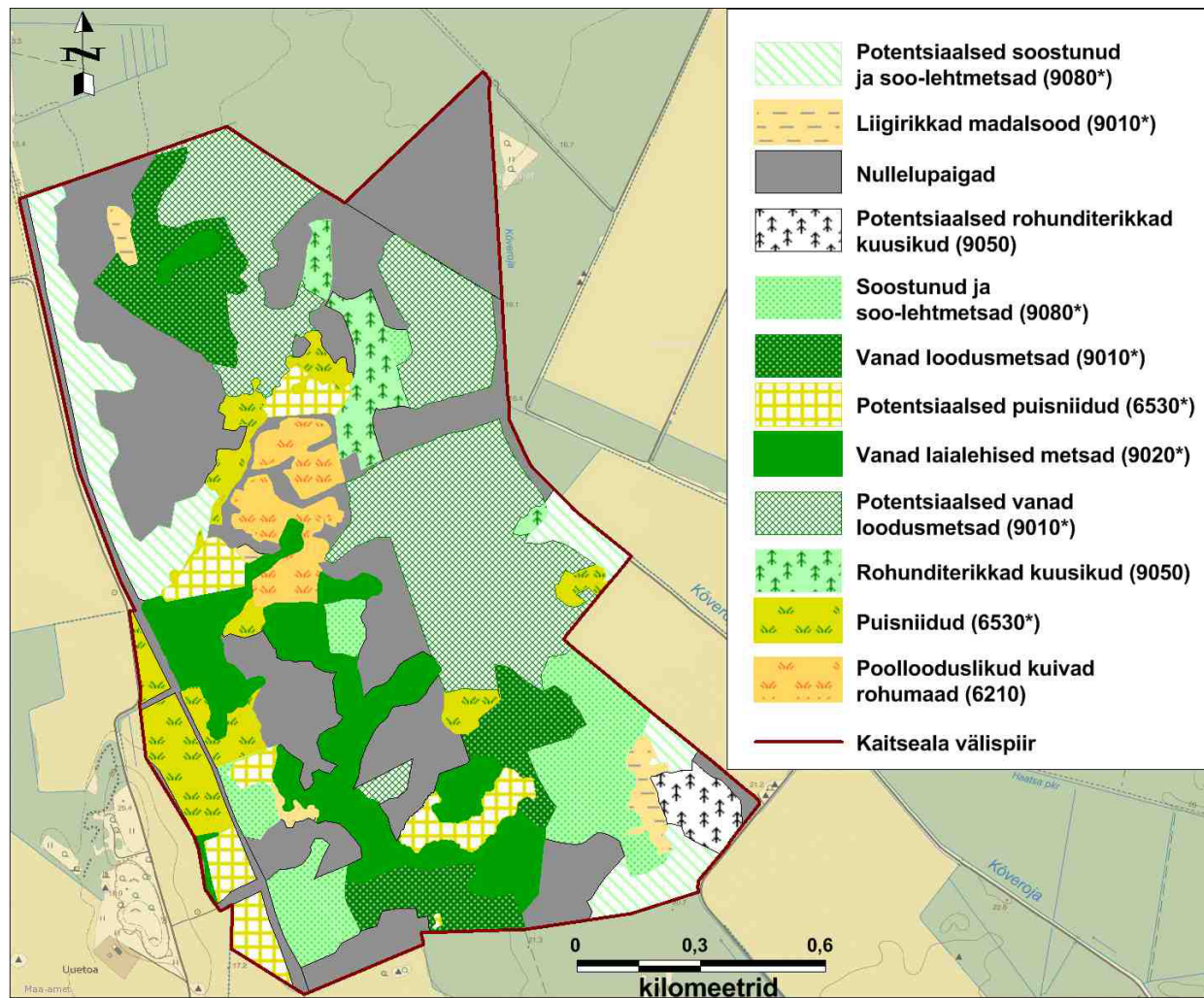
Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused
Elustik (2.1.)				
Eesti soojumikas (Saussurea alpina subsp. esthonica)	Liik säilib alal vähemalt 1000 isendiga	Liigi asukohamäärang on ebatäpne	Taimestiku inventuur	Liik säilib alal vähemalt 1000 isendiga
Must-toonekurg (Ciconia nigra)	Alal on säilinud must-toonekurele sobiv pesitsusala 28 ha suurusel alal (muudetud Söödi sihtkaitsevööndi pindala) ja seal pesitseb üks paar must-toonekurge			Säilib must-toonekurele sobiv pesitsusala Söödi sihtkaitsevööndi (28 ha) pii-rides
Laanepüü (Bonasa bonasia)	Alal pesitseb üks laanepüü paar	Maaspesitsejana ohustavad seda lindu metssead ja nende ligimeeli- tamiseks on alale söödaplatse loodud	Metssigade söödaplatsi likvidee- rimine	Alal pesitseb üks laanepüü paar
Kooslused (2.2.)				
Kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210)	Elupaigatüübi säilimine pindalal 6,4 ha seisundiga A	Võsastumine, kulustumine	Järjepidev hooldamine	Elupaigatüübi säilimine pindalal 6,4 ha seisundiga B
Puisniidud (6530*)	Elupaigatüübi säilimine pindalal 22,2 ha seisundiga A	Võsastumine, kulustumine	Järjepidev hooldamine	Elupaigatüübi säilimine pindalal 22,2 ha seisundiga B
Liigirikkad madalsood (7230)	Elupaigatüübi säilimine pindalal 2,7 ha seisundiga B	Kuivendamine	Mitte lubada kraavide hooldust	Elupaigatüübi säilimine pindalal 2,7 ha seisuga C
Vanad loodusmetsad (9010*)	Elupaigatüübi säilimine pindalal 60,1 ha seisundiga B	Kuivendamine	Mitte lubada kraavide hooldust	Elupaigatüübi säilimine pindalal 17,9 ha seisuga B
Vanad laialehised metsad (9020*)	Elupaigatüübi säilimine pindalal 22,3 ha seisundiga A	Kuivendamine	Mitte lubada kraavide hooldust	Elupaigatüübi säilimine pindalal 22,3 ha seisundiga B
Rohunditerikkad kuusikud (9050)	Elupaigatüübi säilimine pindalal 8,45 ha seisundiga B	Kuivendamine	Mitte lubada kraavide hooldust	Elupaigatüübi säilimine pindalal 5,5 ha seisundiga A
Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*)	Elupaigatüübi säilimine pindalal 31,3 ha seisundiga B	Kuivendamine	Mitte lubada kraavide hooldust	Elupaigatüübi säilimine pindalal 16 ha seisundiga B

Lisa 4. Vahenurme looduskaitseala tzoneering ja piiride muutmise ettepanekud

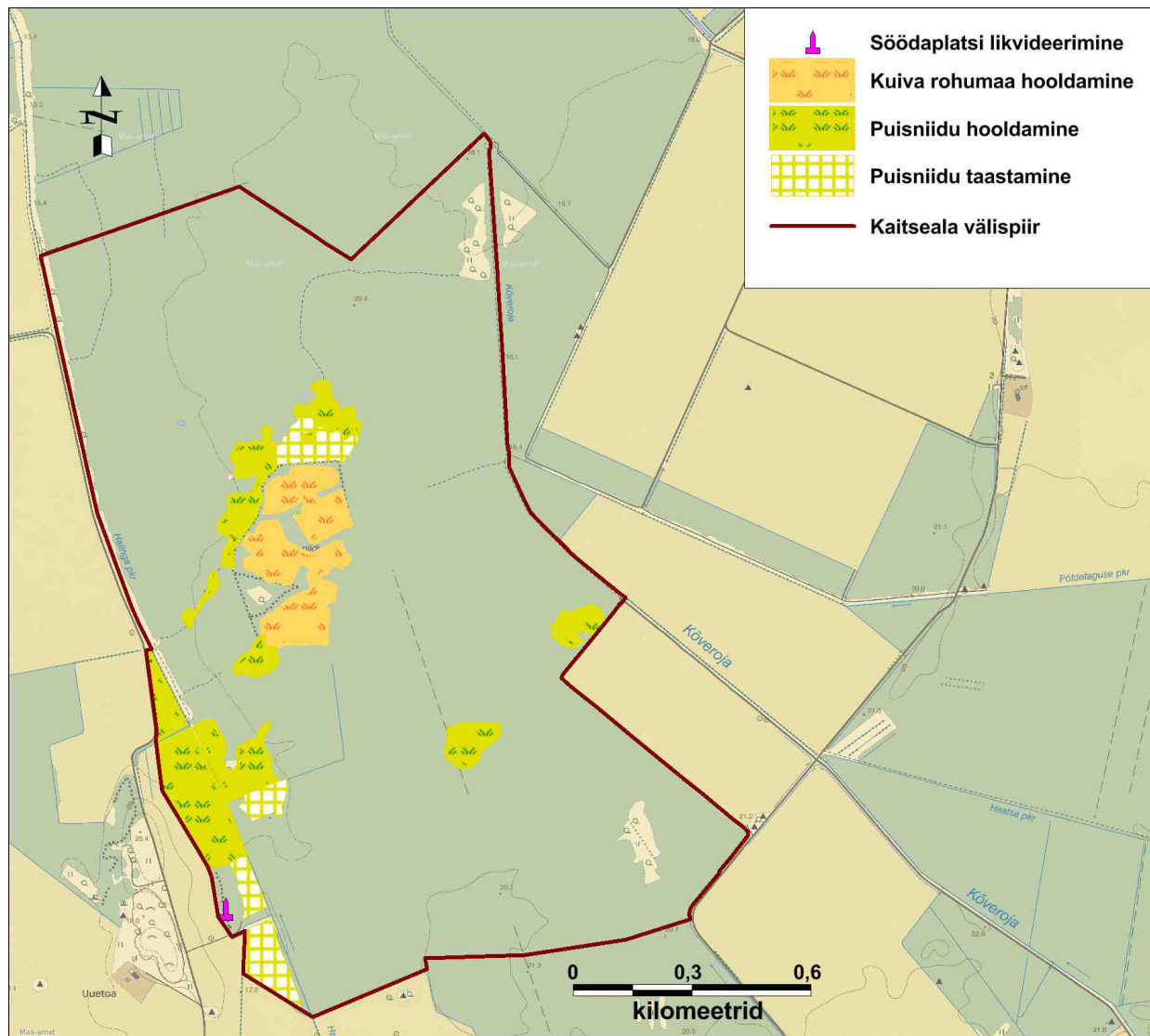
(aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-kaardirakendus seisuga 05.02.2014)

Lisa 5. Vahenurme looduskaitseala elupaigatüüpide teemakaart

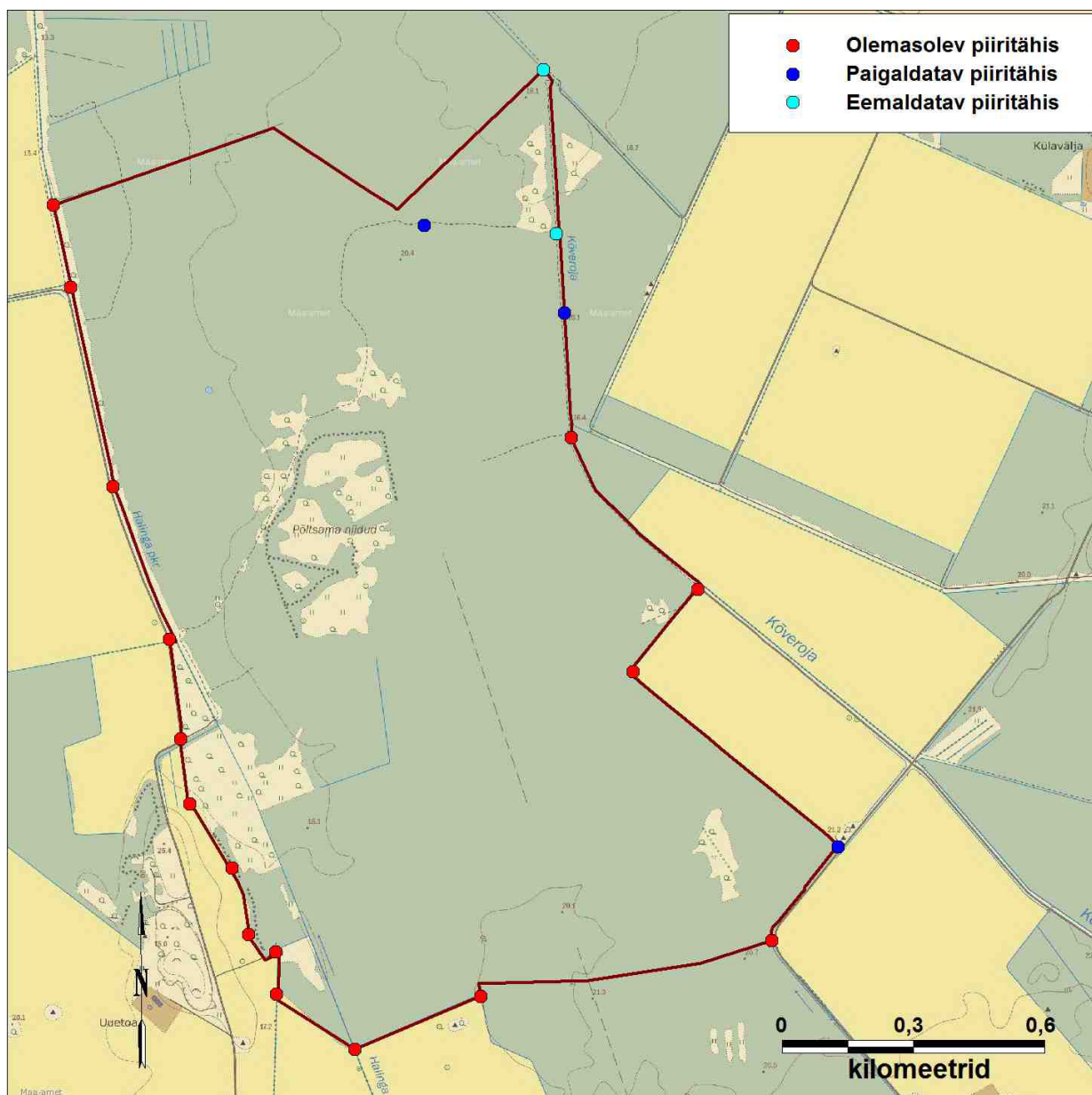
(aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-kaardirakendus seisuga 05.02.2014)

Lisa 6. Hooldamise, taastamise ja ohjamise tegevused Vahenurme looduskaitsealal

Aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-kaardirakendus seisuga 05.02.2014.

Lisa 7. Vahenurme looduskaitseala tähistamine

Aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-kaardirakendus seisuga 19.06.2014.

Lisa 8. Kaitsekorralduskava kaasamiskoosoleku memo

Vahenurme KKK algatamise koosolek

Vahenurme, 02.07.2008.a.

Osalejad:

1. Murel Merivee
2. Kadri Hänni, Pärnumaa KKT, looduskaitse spetsialist, 4477374
3. Rita Reppo, Halinga vallavalitsus, keskkonnanõunik, 55629522
4. Külliki Kruusmann, Halinga vv, praktikant
5. Aile Jaansalu, Pärnumaa KKT, praktikant
6. Olev Vahenurm, Vahnama talu (maahooldaja), 53413152
7. Mart Mölder, Halinga Jahimeeste Selts, 5527645
8. Ludmilla Kodasma, Vahenurme külaselts
9. Kadri Tali, PKÜ
10. Kaili Kattai, PKÜ

Tähelepanekud ja soovitusel:

1. Täiendavad piiritähised? Ala lõuna- ja põhjaosas (kus kaitseala välispiir kulgeb mööda katastripiiri) on piiritähised ebapiisavad. Täiendav tähistamine või piiri korrigeerimine? Probleem eriti märgatav just seal, kus ajaline liikumispiirang, jahimehed näevad riske kure ajalise piirangu kinnipidamisest, kuna vöönd ei ole looduses eristatav.
2. Jahimeeste söödaplatsid? Lisasöötmise kohad (eriti seasöödaplats) kaitsealast väljapoole. Soolakud jms korrektselt ja läbimõeldult rajada. Soolaku kõrval asuv jahipukk likvideerida, kõne alla tuleb korraliku varjend-kantsli väljaehitamine (aga jahimeestel puudub selle vastu huvi, juhul kui seda hakkavad kasutama ka turistid). Selgitus täiendava orgaanika ja seemnebaasi kaitsealale toomise kahjulikkuse kohta. Soolakute paigutamine niidualadelt välja.
3. Niitude taastamine? Vahnama pisut huvitatud, aga arvab, et palju pole seal võimalik taastada, ehk mõned served. Kohapealse ülevaatamise vajadus. Niitude taastamine ja hooldamine talgute korras? Kohalikule külaseltsile tehtud ettepanek kaaluda selliste traditsiooniliste niiduhoolituse talgute korraldamist piirkonnas. Jahimeeste ÜKT tunnid niigi täis, niitudele ei jaguks.
4. Teed-truubid? Kevadeti kaitsealale pääs raskendatud, tee väga mäda. Hooldamise seisukohalt oleks vaja välja vahetada üks truup niidule pääsemiseks. Juhul kui niidule taastada küün ja seda reaalselt kasutusse võtta (selleks, et heina ka üle talve hoida, mitte ainult talveni hoidmiseks kasutada), oleks vaja tugevdada juurdepääsu küünini.
5. Puhkemajandus. Arendamisega kaasneb rohkem kahju kui kasu. Puudub huvi arendada objekti turismirajatisena, küll aga on olemas huvi loodusharidusliku raja järele (ehk Vahenurmes võik kaitseala tutvustada stendiga ja viidastatud rajaga, mida saavad kasutada kohalikud koolid).
6. Kiviaiad? Võiks taastada, aga otsest initsiatiivi kohapeal pole. Talgute vastu kellelgi midagi pole, samas ollakse natukene äraootaval seisukohal ses osas.
7. Kaevu taastamine? Kaev ohustab majandamist, O. Vahenurm korduvalt traktoriga sinna ratastpidi kinni jäänud. Juhul kui talgutamine saaks hoo sisse oleks kaevul mõte, muidu tuleks tamponeerida.
8. Tiigi taastamine. Tiik rajatud nõukaajal loomade jootmiskohaks loodusliku allikarohke koha peale. Asub kure skv vahetus läheduses seal pole taastamine otstarbekas.
9. Kultuuripärandiga kursis olevad inimesed: Salme Kaljurand (Sepa talu Salme), Jaakson Agnija (Agnis).
10. Probleemid: ATV-d. Võiks lahendada spetsiaalsete ATV-de sõitmist keelavate siltidega.

Märkmeid tegi: Aile Jaansalu, toimetas ja täiendas Murel Merivee